

Abstrakt

Lithium se v posledních letech stalo klíčovým prvkem tzv. dvojí transformace — ekologické a digitální — a jeho těžba je stále častěji chápána jako podmínka přechodu k bezemisní budoucnosti. Tento tlak však prohlubuje socio-ekologické nerovnosti v oblastech globálního Jihu, kde se surovina těží. Tato diplomová práce analyzuje případ těžby lithia v chilské oblasti Salar de Atacama prostřednictvím teoretických rámců ekologického imperialismu a periferizace. Práce se zaměřuje na pět analytických dimenzí — mezinárodní politickou ekonomii, vlastnické struktury, postavení místních komunit, ekologické dopady a procesy periferizace — skrze něž kriticky zkoumá struktury a vztahy utvářející současný extraktivní režim. Tyto kategorie jsou dále doplněny o srovnávací analýzu tří konceptů — nerůst, ekomodernismus a surovinový nacionalismus — jež jednak doplňují zvolený rámec o jeho možná slepá místa, jednak umožňují nahlédnout alternativní směry k současnému modelu rozvoje. Výsledky ukazují, že chilský lithiový sektor zůstává hluboce zakořeněn v nerovných mocenských strukturách, přičemž decentralizované a spravedlivé přístupy k rozhodování o přírodních zdrojích zůstávají omezené. Práce přispívá k debatě o socio-ekologické transformaci tím, že kombinuje kritickou teorii se specifickou lokální realitou a nabízí podněty k přehodnocení současných přístupů k zelené transformaci.